

كانون الاهيأت مزده

كليسا و حكومت
بررسی فصل ۱۳ رساله رومیان

مزگان دانشور
شماره دانشجویی (mo39018)

استادان: سپیده قلی بیگی، کامبیز سقایی

ژانویه ۲۰۲۴

مقدمه

دیدگاه و درک ایمانداران درباره جایگاه حکومت مدنی، گوناگون بوده و اطاعت از صاحبان قدرت، همواره امری چالش‌برانگیز! این امر به گفته «تونی مریدا»¹ به قدمت باغ عدن برمی‌گردد که آدم و حوا نیز تمایلی نداشتند تا تحت حاکمیت و اطاعت کامل خدا باشند.¹ در عهد عتیق، حکومت در میان نسل قانن گسترش می‌یابد² و برج بابل، نمایانگر این است که انسان تمایل به خودمختاری جدای از خالق دارد.³ از سوی دیگر، پادشاهی در میان قوم اسراییل بدین منظور بود که خدا از طریق قوانین الهی و همچنین پادشاه، حکمرانی نماید که این امر نیز در اثر سقوط، به بیراهه رفت. عیسا در انجیل متا و مرقس⁴ به تبیین جایگاه درست حکومت می‌پردازد که امری بسیار کلیدی است. از سوی دیگر، رسولانی را می‌بینیم که اغلب با این موضوع در کشمکش‌اند که در برابر قدرت‌های حاکم -چه مدنی، چه مذهبی- چگونه رفتار نمایند.

دین یهود، تحت حکومت روم در قرن اول، دینی قانونی به شمار می‌رفت و مسیحیت تا سال‌ها به عنوان یکی از شاخه‌های آن محسوب می‌گردید. به همین دلیل، فعالیت‌های بشارتی در دوران اولیه، از حمایت قانونی برخوردار بود. یکی از اهداف کتاب اعمال رسولان این بود که نشان دهد مسیحیت، تهدیدی سیاسی برای دولت روم نیست. از آنجایی که حکومت روم، صلح و ثبات بین‌المللی را برقرار نموده بود، انجیل توانست به سرعت گسترش یابد.⁵

ماموریت کلیسا، بشارت پادشاهی خدا بود و با شهادت دائمی کلیسا پیوسته توسعه می‌یافت.⁶ این ماموریت زمانی به نقطه درخشش خود رسید که جفای روم آغاز گردید. کلیسا دیگر یک باور انتزاعی نبود، بلکه به عنوان یک نهاد معنوی، در برابر نهاد مدنی قرار گرفته بود و به تدریج، ناگزیر بود تا رابطه خود را با حکومت تعریف نماید. در این میان پولس رسول با درکی تازه از صلیب و رستاخیز عیسا، به تبیین پادشاهی خدا از منظر نجات‌شناسی، آخرت‌شناسی و نیز بنیان‌های اجتماعی آن می‌پردازد. در این گفتار کوتاه، برآنیم تا با بررسی اجمالی فصل ۱۳ رساله رومیان، دریابیم که به عنوان مسیحیان که شهروندان آسمان خوانده شده‌اند، چگونه به عنوان شهروندان بر زمین زندگی نماییم؟ چگونه پولس رسول از مسیحیان روم می‌خواهد که به عنوان افرادی در مسیح، و همچنین افرادی که در حاکمیت روم زندگی می‌نمایند، مسیحیان وفاداری بوده و تسلیم مقامات حاکم باشند.

کلیسا و حکومت

در بررسی فصل ۱۳ کتاب رومیان، باید این نکته را در نظر داشت که این فصل، در ادامه فصل ۱۲ آمده است که درباره رابطه شخص مسیحی با ایمانداران⁷ و همچنین با دیگر افراد جامعه⁸ و در ادامه (فصل ۱۳) درباره رابطه فرد مسیحی با حکومت مدنی می‌باشد.⁹ بنابراین، از لحاظ متنی میان این دو موضوع، جدایی نیست و پولس آنها را یکی می‌داند

¹ تونی مریدا، آرینه سرکیسیان، تفسیر مسیح‌محور: تجلی جلال عیسا در کتاب رومیان، (B&H Publishing Group, Nashville, Tennessee, 2021)، ۳۷۸

² پیدایش ۴: ۱۶-۲۲

³ پیدایش ۱۱

⁴ متا ۲۲: ۲۱، مرقس ۱۲: ۱۷

⁵ باب اتلی، فریده ویلسون، انجیل طبق گفته پولس: رومیان، (Bible Lessons International, Marshal, Texas, 2008)، ۲۶۵

⁶ کریگ جی. بارتولومئو و مایکل دبلیو گوهرن، نغمه فیروز، نمایش کتاب‌مقدس، (انتشارات پارس، ۲۰۱۹)، ۲۲۹-۲۳۱.

⁷ رومیان ۱۲: ۹-۱۳

⁸ رومیان ۱۲: ۱۴-۲۱

⁹ رومیان ۱۳: ۱-۷

و پیوند این دو را می‌توان در فصل ۱۲، آیه ۱۸ مشاهده نمود. فصل ۱۳ رومیان، از منظر منطقی گاه بسیار چالش‌برانگیز می‌باشد و این پرسش را مطرح می‌سازد که آیا تمام حکومت‌ها از جانب خدا هستند؟ آیا در میان تمام جفاهای ناشی از حکومت‌های سلطه‌جو، باید همچنان مطیع نهاد مدنی که خود بانی این ظلم است، باقی ماند؟ برای پاسخ به این پرسش‌ها، باید رومیان ۱۳ را به شکلی دقیق‌تر بررسی نمود.

زمینه‌الاهیاتی

کلیسای اولیه، تحت جفا شکل گرفته بود. در چنین شرایطی پولس زیربنای بشارتی و تعلیمی خود را پایه‌ریزی می‌کند. یکی از مفاهیم مهم در تعالیم او، تمرکز اصلی بر ماموریت کلیساست. هدف پولس شکل دادن به جامعه‌ای است که چنان تأثیر نیرومندی دارد که قادر است به عنوان یک شهادت کلیسایی و فردی، دیگران را به سوی پادشاهی خدا و خبر خوش انجیل جذب نماید.¹⁰ این امر را می‌توان در سایر نوشته‌های پولس نیز مشاهده نمود: (رومیان ۱۲: ۱۷، کولسیان ۴: ۵-۶، اول تسالونیکیان ۴: ۱۲).

«برکهورف» -الاهیات‌دان سرشناس- در کتاب معروف خود با نام «مسیح و قدرت‌ها»، در تفسیر رساله افسسیان باب ۶، عملکرد کلیسا در برابر قدرت‌ها را در شیوه زیست مسیحی یا شهات کلیسا می‌داند، نه در حمله علیه خدایان عصر. به عبارت دیگر، مسیحیان برای نشان دادن رهایی خود از چنگال بی‌عدالتی، قرار نیست عملیات پارتیزانی انجام دهند، بلکه باید تلاش کنند تا با عدالت و رحمت در زندگی خود، حاکمیت و پادشاهی خدا را نشان دهند.¹¹

کلیسا برای مسیحیت اولیه، جایگاهی والاتر از دولت دارد،¹² و ماموریت آن نیز، اعلان خداوندی عیسیاست. کلیسایی که پولس در الاهیاتش ترسیم می‌کند، به جای حمله به دولت، خود در درونش، تبعیض‌های اقتصادی و اجتماعی را برطرف می‌کند تا پیامی صادقانه و موثر به جهان داشته باشد.¹³ شاید به همین دلیل است که در عهد جدید و رسالات، به جای یک رویکرد سیاسی مشخص، عملکرد اجتماعی و اخلاقی مبتنی بر نجات‌شناسی مسیحی و محبت، مورد تأکید قرار گرفته است.

رومیان ۱۳

یکی از معدود بخش‌های عهد جدید که تعلیم مستقیمی در مورد ماهیت حکومت و رابطه مسیحیان یا کلیسا با آن دارد، رومیان ۱۳: ۱-۷ می‌باشد. پولس حکومت را نهادی مقرر شده از جانب خدا برای برقراری عدالت می‌داند؛ نهادی که «شمشیر را حمل می‌کند» تا قانون را بر زمین اجرا نماید. متأسفانه از این متن در طول تاریخ سوءاستفاده یا سوءبرداشت‌های بسیاری شده است. تفکر پولس مسلماً ریشه در اندیشه‌های یهودی وی داشت. در باور یهود، خدا حکمرانی و به ویژه مراقبت از خلقت (زمین) را به انسان داده بود. این موضوع در نظر پولس با حکمرانی عیسا بر کل خلقت منافاتی نداشت. از دیدگاه

¹⁰ کریگ جی. بارتولومئو و مایکل دلیو گوهرین، نغمه فیروز، *نمایش کتاب مقس*، (انتشارات پارس، ۲۰۱۹)، ۲۵۵-۲۵۷.

¹¹ Hendrik Berkhof, *Christ and the Powers*, tans. John Howard Yoder (Pennsylvania: Herald Press, 1977), 41-42.

¹² Greg Forster, *The contested Public Square*, (Illinois: Inter varsity Press, 2008), 224.

¹³ John Howard Yoder, *The Politics of Jesus*, (Grand Rapids: Eardmans, 1994), 194.

وی، حکومت یا دولت همچنان نهادی مهم به حساب می‌آمد.¹⁴ اما نکته مهم این است که رومیان ۱۳، حکومت را متضاد از استاندارد رومی به تصویر می‌کشید. امپراتوران روم خود را دارای اولوهیت، پسر خدا، خداوند یا خداوند جهان می‌خواندند. این در حالی است که بر اساس این متن، آنها «خدمت‌گزار خداوند» می‌باشند.¹⁵

پولس در این هفت آیه، بر ضرورت اجتناب از افراط‌گرایی سیاسی تأکید دارد. او آخرت‌شناسی بیش از حد تعمیم داده شده را که بر این باور است که «پادشاهی، همین جاست؛ بنابراین قیصر را نادیده بگیرید» و آخرت‌شناسی‌ای که بدان بی‌توجهی شده است و می‌گوید: «پادشاهی اینجا نیست، پس شمشیر خود را علیه قیصر بردارید و بیابید این پادشاهی را برقرار نماییم» اصلاح می‌کند. به گفته «مریدا»، پولس در تلاش است تا از موضع نادیده انگاشتن سزار یا مبارزه با او، اجتناب نماید.¹⁶

الاهیات پولس متمرکز بر خداوندی عیسا است. وی در اعمال فصل ۱۷ از زبانی استفاده می‌کند که عامدانه مسیح را در مقابل قیصر قرار می‌دهد. به همین دلیل یاسون ادعا می‌کند که آنان به شاه دیگری باور دارند و از فرمان‌های قیصر سرپیچی می‌کنند.¹⁷ ایمان داشتن به عیسا و اطاعت از او به عنوان خداوند، نقض آشکار سوگندهای وفاداری بود که شهروندان روم اغلب مجبور به ادای آن بودند. پولس با ایجاد کلیساهای کوچک که به جای وفاداری به قیصر، متعهد به عیسا بودند، عملاً جهان را زیر و رو می‌کرد.¹⁸

نباید فراموش نمود که توصیه پولس، نه اطاعت از تمام خواسته‌های سیاسی و مدنی امپراتوری روم که در تضاد با قوانین پادشاهی خدا بود، بلکه در تسلیم به بخشی است که می‌تواند در زمینه رفاه و نظم اجتماعی به کار رود. موضوع وی، بر محور مالیات است. عدم پرداخت مالیات، مقاومتی سیاسی در برابر حاکمیت بود که برای کلیسای نوپای آن زمان، جز آزار و شکنجه و خطراتی که می‌توانست برای رشد مسیحیت همچون عاملی بازدارنده عمل نماید، چیزی در بر نداشت.¹⁹ از سوی دیگر، پرداخت مالیات و دعا برای حاکمان که در بخش دیگری از رسالات پولس نیز آمده است،²⁰ کاملاً همسو با تفکر یهودی دیگری بود که به دوران اسارت مربوط می‌شد. در این رویکرد، خدا از قوم خود می‌خواست تا نسبت به رفاه و خیر شهری که بدان تبعید شده‌اند، متعهد باشند.²¹

موضوع دیگر در این مبحث، عملکرد و مسئولیت حکومت است. نقش حکومت، برقراری عدالت می‌باشد؛ به طوری که حتماً اگر لازم باشد، می‌تواند به زور متوسل شود. بر اساس این موضوع و همچنین با تأکید بر آیه ۵ که اطاعت و تسلیم بودن را مبتنی بر وجدان می‌داند، برخی استدلال می‌کنند که این اطاعت تا زمانی است که حکومت نیز تا اندازه‌ای دارای استانداردهای قانونی باشد؛ یعنی حکومت در این متن، معرف حکومتی است که به شکلی شایسته مسئولیت خود را به

¹⁴ N. T. Wright & Michael F. Bird, *The New Testament in Its world*, (Grand rapid: Zondervan, 2019), 523.

¹⁵ کریگ جی. بارتولومئو و مایکل دبلیو گوهین، نغمه فیروز، نمایش کتاب مقدس، (انتشارات پارس، ۲۰۱۹)، ۲۶۱.

¹⁶ Michael F. Bird, *Romans* (The story of God Bible Commentary), (Zondervan Academic, 2016), 442-443

¹⁷ اعمال ۱۷: ۷

¹⁸ Michael F. Bird, *Religious Freedom in Secular Age* (Grand rapid: Zondervan, 2022), 126-127.

¹⁹ Jerry L. Sumney, *The Politics of Faith: The Bible, Government and Public Policy*, (Minneapolis: Fortress Press, 2020), 91.

²⁰ اول تیموتائوس ۲: ۲

²¹ ارمیا ۲۹: ۷

عنوان خدمتگزار خدا انجام می‌دهد.²² این همان استدلالی است که «جان لاک» فیلسوف انگلیسی برای مقابله با حکومت ستمگر ارایه می‌دهد.²³ حکومت ظالم به نوعی معرف وجه شیطانی حکومت است که در مکاشفه ۱۳ به تصویر کشیده شده است.

کلام پایانی

همواره مرز باریکی میان رابطه کلیسا و حکومت وجود دارد. هرچند بر اساس کتاب مقدس، حکومت‌های بشری توسط خدا مقرر شده‌اند؛ اما این امر، بدین معنا نمی‌باشد که حق پادشاهی آنان خدادادی است، بلکه جایگاهی است که خدا به حکومت‌ها برای برقراری نظم بخشیده است تا مانع هر جرم و جرم‌گرایی گردد.²⁴ هیچ نهاد بشری به واسطه سقوط در موقعیتی نمی‌باشد که کلیسا و مسیحیان، به طور کامل از آن دفاع نموده و در همه جنبه‌ها با آن بیعت نمایند، زیرا پیش‌تر به خونی گران‌بها خریداری شده‌اند و تنها به پسر خدا وفادارند. به همین خاطر، شایسته است که ایمانداران با رفتار مناسب و احترام‌آمیز، از حاکمان امور مدنی خود اطاعت نمایند و با پرداخت مالیات، رعایت قوانین و دعا کردن از آنان حمایت نمایند. این در حالی است که وقتی مراجع مدنی از محدوده مقدر الاهی خود پا را فراتر می‌گذارند، ایمانداران باید طبق وجدان خود عمل نمایند.²⁵ با این وجود کلیسا مجاز نیست خود را از صحنه دور نماید. کلیسا چاره‌ای جز پذیرش جفا و حمل صلیب خود ندارد. کلیسا باید حکومت عادلانه آینده خدا را شهادت دهد، اما در این میان، باید خود نیز شاهدی موثر باشد.

واقعیت این است که چنین ماموریتی، همواره در طول تاریخ کلیسا پرچالش و همراه با رنج بوده است؛ زیرا موضوع، تسلیم کردن همه وجود خود -به عنوان فرزندان خدا- به وی است که در نتیجه آن، فیصرها و خدایان و استانداردهای زمانه در برابر قوم خدا خواهند ایستاد. آگوستین در کتاب «شهر خدا» بیان می‌کند که ما شهروندان دو قلمرو می‌باشیم که یکی فانی و دیگری، ابدی و باقی است و در هر کدام، وظایف و مسئولیت‌هایی داریم که باید بدان‌ها بپردازیم، اما اولویت و نهایت کار، پادشاهی خداست.²⁶

²² Greg Forster, *The contested Public Square: The Christ of Christianity and Politics*, (Illinois: Intervarsity Press, 2008), Location 322.

²³ Ibid, Location 2309-2317.

²⁴ رومیان ۱۳: ۶

²⁵ باب اتلی، فریده ویلسون، *انجیل طبق گفته پیرس: رومیان*، (Bible Lessons International, Marshal, Texas, 2008)، ۲۶۸

²⁶ آگوستین قدیس، حسین توفیقی، *شهر خدا*، (انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۳)، ۲۸۹

منابع

گوهين، مايكل دبيليو و بارتولوميو، كريگ جی. نغمه فيروز. *نمایش کتاب مقدس*. انتشارات پارس، ۲۰۱۹.

آگوستين قديس. حسين توفيقی. *شهر خدا*. انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۳.

اتلی، باب. *فریده ویلسون*. *انجیل طبق گفته پولس: رومیان*. (Bible Lessons International, Marshal, Texas, 2008)

Bird, Michael F. *Romans*. Zondervan Academic, 2016.

Bird, Michael F. *Religious Freedom in Secular Age*. Grand rapid: Zondervan, 2022.

Berkhof, Hendrik. *Christ and the Powers*, tans. John Howard Yoder. Pennsylvania: Herald Press, 1977.

Forster, Greg. *The Contested Public Square*. Illinois: InterVarsity Press, 2008.

Sumney, Jerry L. *The Politics of Faith: The Bible, Government and Public Policy*. Minneapolis: Fortress Press, 2020.

Yoder, John Howard. *The Politics of Jesus*. Grand Rapids: Eerdmans, 1994.

Wright N. T, Bird, Michael F. *The New Testament in Its world*, Grand rapid: Zondervan, 2019.